

Türkiye'nin
en çok satan
DERS NOTLARI

KPSS

Kim Korkar

egitim bilimleri'nden

The logo for APEGEM AKADEMİ features a stylized white letter 'A' inside a black square, followed by the text 'APEGEM AKADEMİ' in white capital letters on a black background.

Yayın Yönetmeni: Nilay Balin
Dizgi-Grafik Tasarım: Seyyide Bayraktar
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Komisyon

EĞİTİM BİLİMLERİ DERS NOTLARI

978-0-2022-1381-1

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz. Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

10. Baskı: 2023, Ankara

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
(0312 341 36 67)
Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Değerli Öğretmen Adayları,

“Kim Korkar Eğitim Bilimleri’nden” ders notu, içerik ve kapsam açısından son derece doyurucu olduğu kadar görsel açıdan da oldukça hareketli ve estetik bir şekilde hazırlandı. Konu ve alt başlıklarının ayırt edici bir şekilde sunulduğunda öğrenmenin daha etkili olacağı ilkesi dikkate alınarak tasarlandı.

KPSS kapsamını fazlasıyla barındıran bu ders notlarıyla başarının kaçınılmaz olduğunu biliyor, şu ana kadar atanmış ve görev yapmakta olan binlerce öğrencimiz gibi sizleri de görevlerinizin başında görmeyi diliyoruz.

Pegem Akademi Ailesi

Psikoloji Yaklaşımları..... 3Ahlak Gelişimi 32Gelişim Psikolojisinde Araştırma
Yöntem ve Teknikleri 4Bağlanma Kuramları.....29Gelişim Psikolojisinin Temel
Kavramları.....6Erikson'un Psikososyal
Kişilik Gelişim Kuramı26Gelişimi Etkileyen Faktörler 8Freud'un Psikoseksüel
Kişilik Kuramı.....24Gelişim Psikolojisinin
Temel İlkeleri 10Freud'un Psikoanalitik
Kişilik Kuramı.....23Gelişim Görevleri 11Kişilik Gelişimi 22

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

Fiziksel Gelişim: Doğum
Öncesinden Ergenliğe Kadar 12Dil Gelişimi 20Fiziksel Gelişim: Ergenlik..... 12Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim
Kuramı 19Bilişsel Gelişim Temel Kavramlar 13Piaget'nin Bilişsel Gelişim Dönemleri:
Somut İşlemler Evresi, Soyut İşlemler 14Piaget'nin Bilişsel Gelişim Dönemleri:
Duyu Devinim Evresi, İşlem Öncesi Evre 14

PSİKOLOJİ YAKLAŞIMLARI

Yapısalcı Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi W. Wundt'dur. 1879 yılında kurduğu ilk psikoloji laboratuvarı ile psikolojinin bilim olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. İnsan davranışlarının sistemli bir biçimde kontrollü ortamlarda gözlenmesi gerektiğini belirten Wundt'a göre psikolojinin konusu bilinç ve bilinç ögelerinin ortaya çıkarılmasıdır. Yapısalcı yaklaşıma göre temel amaç bilinç ve bilince ait ögelerin incelenmesidir. Wundt'a göre insan zihni çeşitli ögelerine ayrılır. Bu nedenle psikolojinin amacı bilinç ögelerini birleştirmek çözümlenmek olmalı ve insan davranışlarının anlaşılması sürecinde içebakış yöntemi kullanılmalıdır.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda bilinç ögeleri ile içe bakış kavramlarına dikkat edilmelidir. Sorunun içinde bunlar varsa büyük ihtimalle sorunun cevabı yapısalcılıktır.

İşlevselci Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi J. Dewey'dir. Yapısalcılığa tepki olarak ortaya çıkan ve evrim teorisini temele alan bu yaklaşıma göre insan davranışlarının temelinde daima bir işlev yatmaktadır. Bu nedenle insan davranışlarını anlayabilmek için o davranışın ne işe yaradığına bakılmalıdır. İşlevselci yaklaşıma göre insan davranışlarının en temel işlevi uyumdur. Bu nedenle psikolojinin odaklanması gereken nokta bilincin işlevinin ne olduğu olmalıdır. İşlevselci yaklaşım içebakış, gözlem ve deney yöntemlerinin kullanılmasıdır.

Not: Konu ile ilgili sorularda içinde özellikle davranışlarının ne işe yaradığını vurgu yapılıyorsa bu sorunun cevabını büyük ihtimalle işlevselciliktir

Davranışçı Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi J. B. Watson'dır. Kendisinden önce ortaya çıkan yapısalcı ve işlevselci yaklaşımlara bir eleştiri olarak ortaya çıkan bu yaklaşıma göre psikolojinin konusu organizmanın ölçülebilir, gözlenebilir davranışları olmalıdır. İnsan davranışlarının temelinde koşullanma (öğrenme) süreçlerinin yattığını savunan bu yaklaşıma göre insan davranışlarının çoğu öğrenme yoluyla kazanılmıştır. Bu nedenle insan davranışlarını anlayabilmek için bireyin öğrenme çevresine bakılmalıdır. İnsanın dünyaya geldiğinde zihninin boş bir levha gibi olduğunu savunan davranışçı yaklaşıma göre çevre önemlidir ve davranışların temelinde öğrenme yatar. Davranışçı yaklaşım gözlem ve deney yöntemini kullanmıştır.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda özellikle kalıtıma önem vermemesi öğrenme kavramına vurgu yapması insan zihninin boş bir levha olduğu vurgusu gibi özellikler aranmalıdır.

Psikanalitik Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi Freud'dur. Psikanalitik yaklaşıma göre psikolojinin konusu insanın bilinç sisteminin analiz edilmesi olmalıdır. İnsan davranışlarının temelinde bilinçdışı içeriğin etkisinin çok önemli olduğunu savunan bu yaklaşıma göre insan davranışını anlayabilmek için bilinçdışı içerik analiz edilmelidir. Psikanalitik yaklaşıma göre davranışların temelinde çocukluk yıllarında gerçekleşen yaşantılar çok önemlidir. Bu nedenle Freud, 0-6 yaş aralığının kişiliğin oluşmasında kritik dönem olduğunu belirtmiştir. Psikanalitik yaklaşım vaka incelemesi yöntemini kullanmıştır.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda özellikle davranışların sebebi olarak bilinç dışı süreçlere yapılan vurgu aranmalıdır. Bu kurama göre davranışların belirleyicisi bilinçdışı süreçlerdir.

Bilişsel Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi Piaget'dir. Davranışçı yaklaşıma eleştiri olarak ortaya çıkan bu yaklaşıma göre psikolojinin konusu zihinsel işlemler olmalıdır. İnsan ve hayvan davranışlarının aynı ilkelerle açıklanabileceğini savunan Davranışçı yaklaşıma eleştiri getiren bilişsel yaklaşıma göre insana özgü öğrenmeler vardır. Bu nedenle insan davranışları ile hayvan davranışları aynı değildir. İnsanların davranışlarının temelinde zihinsel işlemlerin yattığını savunan bu yaklaşıma göre zihnimize gelen uyarıların algılanması, yorumlanması, işlenmesi ve tepkinin oluşturulmasını içeren biliş sürecine odaklanılmalıdır. Bilişsel yaklaşıma göre psikolojinin konusu düşünce ve zihinsel işlemler olmalıdır. Bilişsel yaklaşım içebakış yöntemini kullanmıştır.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda özellikle zihinsel süreçlere yapılan vurgu aranmalıdır. Bilişsel yaklaşımlara göre davranışlarının sebebi senin, zihinsel süreçler, düşünce, gibi kavramlardır.

İnsancıl Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi C. Rogers'dır. Kendisinden önce ortaya çıkan kuramlara (davranışçı, psikanalitik, yapısalcı, işlevselci) tepki olarak ortaya çıkan bu yaklaşıma göre insan davranışlarının en temel sebebi kendini gerçekleştirme güdüsüdür. İnsan davranışlarını anlayabilmek için bireyin kendisi ile ilgili geliştirmiş olduğu benlik algısına ve hangi ihtiyacını karşılamaya yönelik olduğuna bakılmalıdır. İnsanın doğuştan iyi olduğunu savunan bu yaklaşıma göre insan; duyuğu, düşünce ve davranıştan oluşan bir bütündür. İnsancıl yaklaşım görüşme yöntemini kullanmıştır.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda özellikle bireyin davranışlarının sınırlandırılması, bireyin kendine gerçekleştirme potansiyeli, insanın önemli ve değerli olduğunu ifadeleri aranmalıdır. Hümanist yaklaşıma göre insan önemlidir, biriktir ve her şeyin merkezindedir.

Gestalt Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi Wertheimer'dir. Bilişsel yaklaşımların öncüsü olarak kabul edilen bu yaklaşıma göre insan bir bütündür ve parçalara ayrılarak açıklanamaz. İnsan davranışlarını anlayabilmek için insanın algı çerçevesine bakılması gerektiğini savunur. En önemli yasalarından biri olan Pragnanz Yasası'na göre insan zihninin doğuştan iyi bütündür, iyi şekil, tam ve bütün olma eğilimi vardır.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda özellikle bütün kavramına dikkat edilmelidir. Gestalt Yaklaşım bütünü parçalara ayrılmasının anlamsızlığına vurgu yapar.

Biyolojik Yaklaşım

Yaklaşımın en önemli temsilcisi A. Meyer'dir. İnsan davranışlarını uyarıcıları ve bu uyarıcıları ile sinir hücreleri arasındaki etkileşime dayandırmıştır. Öğrenmenin beyinde sinirler arasındaki sinaptik bağlarla ortaya çıktığını savunan bu yaklaşıma göre önemli olan beyin, hormonlar ve kandaki kimyasal değişimlerdir.

Not: Konu ile ilgili gelen sorularda özellikle beyin, sinir sistemi, beyin hücreleri, sinaps gibi kavramlara dikkat edilmelidir. Bu kurama göre öğrenme beyinde sinirler arası etkileşim yoluyla gerçekleşmektedir.

ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

BETİMSSEL YÖNTEMLER

Var olan durumu ortaya çıkarmaya, açıklamaya yönelik araştırmalardır. Bu amaçla kullanılan teknikler aşağıdaki gibidir.

Gözlem: Bir insanın ya da insanların davranışlarını izlemek ve kayıt altına almaktır. Piaget'in çocukların bilişsel gelişimi hakkında yaptığı araştırmalarda sık kullandığı tekniktir.

Olay İncelemesi: Bir olayı ya da bir bireyi derinlemesine ve detaylı bir şekilde incelemektir. Freud'un Psikanalitik Kuramı daha çok bu yöntemi kullanmıştır. Bir birey vaka haline getirilir ve detaylı bir şekilde incelenir.

Standart Testler: Standardizasyon çalışmaları yapılmış, uzmanlık gerektiren ve bireylerin bir konudaki özel davranışlarını ortaya koymak amacıyla hazırlanmış veri toplama araçlarıdır. Zeka testleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri, ilgi envanterleri buna örnektir.

Görüşme: Sözlü soru sorma ve sözlü cevap alma tekniği olan görüşmede bireyin ne söylediğinden çok nasıl söylediğine bakılır. Genellikle birey hakkındaki bilgiler bireyin kendisinden sözlü olarak alınır. İşe eleman alımı gibi çok farklı alanlarda ve farklı amaçlar için kullanılabilir.

Anket: Bir konu hakkında bireylere yazılı soru verilip yazılı cevap alınan tekniktir. Matematik dersi hakkındaki düşüncelerini ölçmek istediğimiz öğrencilere bu amaçla yazılı sorular verilir ve bunları cevaplaması istenir.

Vaka İncelemesi Örneği: Kadına yönelik şiddet konusunda yüzlerce şiddet örneğini incelemek yerine toplumda iz bırakmış bir olayı derinlemesine ve detaylı bir şekilde incelemektir. Ortaya çıkan sonucu diğer problemlerin çözümünde kullanılmaktadır.

Etnografik Çalışma: Bireyin gelişimi üzerinde kültürün etkisini inceler. Örnek: Ortadoğu'da yaşayan çocuklar ile Avrupa kıtasında yaşayan çocukların gelişimine etki eden sosyal kültürel faktörlerin incelenmesi

Araştırma: Var olan bir probleme çözüm üretmek amacıyla gerçekleştirilen sistemli çabalardır.

Evren: Araştırma kapsamına giren tüm bireylerdir. Örneğin bir köydeki insanların sağlık sorunları ile ilgili yapılacak olan araştırmada köyde yaşayan tüm insanlardan veri toplanması durumunda evren, köydeki tüm insanlardır.

Örnekleme: Evreni temsil edeceği düşünülen ve evrenden belli oranda seçilen kişilerdir. Örneğin bir köydeki insanların sağlık sorunları ile ilgili yapılacak bir araştırmada köyde yaşayan insanlardan seçilecek elli kişi örneklemdir.

Hipotez (Denence): Probleme çözüm olarak öne sürülen olası çözüm yollarıdır. Problemi oluşturan değişkenler arasındaki ilişkilerden yola çıkılarak test edilebilir çözüm önerilerini içerir.

Değişken: Problemi oluşturan parçalardan herhangi biri olup değişik değerler alabilen özellik ya da kavramlardır.

Tümdengelim: Genelden özele düşünme yolu olup daha önceden ortaya konmuş genellemelerden yola çıkarak özel durumların nasıl ortaya çıkacağını önceden belirleyen yaklaşımlardır.

Tümevarım: Özelden genelle düşünme tarzı olup daha önceden ortaya konmuş özel durumlardan yola çıkarak bir genellemeye ulaşabilme durumudur.

İSTATİSTİKSEL YÖNTEMLER

Bilimsel çalışmalarda elde edilen verilerin birbirleri olan ilişkilerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen araştırma yöntemidir. Bu amaçla elde edilen veriler sayısallaştırılır ve değişkenler arasındaki ilişkilere bakılır. Korelasyon yöntemi buna en iyi örnektir.

Korelasyon Yöntemi: İki değişken arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalardır. İki değişken arasındaki ilişkinin (r) yönü ve büyüklüğü hakkında yorum yapılabilir. Korelasyon katsayısı +1.00 ile -1.00 arasında değişir. Katsayının değerinin 0.00 olması durumunda iki değişken arasında bir ilişkinin olmadığı kabul edilir. Bir değişken artarken veya düşerken, diğer değişkenin de artması veya düşmesi iki değişken arasında pozitif korelasyon olduğu anlamına gelir. Günlük soru çözme sayısı arttıkça deneme sınavlarındaki başarının artması durumu buna örnektir. Bir değişken artarken diğeri düşüyorsa ya da bir değişken azalırken diğeri artıyorsa bu iki değişken arasında negatif korelasyon olduğu anlamına gelir. Kaygı seviyesi arttıkça öğrenme seviyesinin düşmesi buna örnektir.

Meta analiz: Bir konuda yapılan yüzlerce araştırma sonucundan yola çıkarak istatistiksel yöntemlerle yapılan yüzlerce araştırma sonucundan yeni bir sonuç ortaya koymaktır. Amaç yüzlerce araştırmayı bir araya getirerek aralarındaki ortak noktayı bulmaktır.

Örneğin, gelişim üzerinde kalıtımın etkisini araştırmak isteyen bir araştırmacı, ikizler üzerinde yapılmış yüzlerce araştırmayı inceler ve bu araştırma verilerinden yeni bir sonuç bulmaya çalışır.

DENEYSSEL YÖNTEMLER

Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin incelendiği araştırmalardır. Genellikle laboratuvar ortamlarında gerçekleştirilen deneysel yöntemde özellikleri bakımından birbirinin aynısı olan iki grup oluşturulur. Kontrol grubundaki şartlar değiştirilmezken, deney grubuna bağımsız değişken ortama eklenir ve bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni nasıl etkilediğine bakılır.

Örneğin, eğitimdeki yeni bir öğretim yönteminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin incelenmesi.

ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ (devamı)

GELİŞİMSEL YÖNTEMLER

Genellikle gelişim alanında bireyde meydana gelen değişimleri izlemek amacıyla kullanılan araştırma yöntemleridir. Gelişimsel araştırmalarda yaşa bağlı ortaya çıkan değişimler ele alınır. Bir çocuğun yaşa bağlı olarak dil gelişiminde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi buna örnektir. Gelişimsel araştırmalar enlemsel, boylamsal ve sırasal olmak üzere kendi içinde üç gruba ayrılır.

Enlemsel Yöntem (Kesitsel desen): Farklı yaş grubundaki çocuklardan farklı zamanlarda veri elde etme yöntemidir. Bu araştırma aslında bir örneklem alma işlemidir. Farklı yaşlardaki çok sayıda bireyi aynı anda gözlemek mümkün olmadığında her gruptan örneklem alınır ve bu örneklemdeki kişilerden tek seferde veri toplanarak farklı yaşlardaki kişilerin gelişim özellikleri hakkında bilgi toplanır.

Örneğin, 2, 4, 6, 8 ve 10 yaşındaki ellişer çocuk alınır ve bu çocukların yaşa bağlı konuşma gelişimi örüntüsünü ortaya koymak amacıyla kendilerine dil gelişimi ile ilgili ölçme araçları uygulanır ve elde edilen veriler çözümlenerek farklı yaşlarda dil gelişimine ilişkin genellenebilir sonuçlar elde edilir.

Farklı yaşlardan tek seferde veri toplanır.

Boylamsal Yöntem: Aynı yaş grubundaki bireylerden ya da tek bir bireyden farklı zamanlarda veri elde etme yöntemidir. Bu araştırma yönteminde örneklem olarak belirlenmiş kişilerden periyodik zamanlarda veri toplanmaktadır.

Örneğin, aynı örneği bu araştırma yöntemi için kullandığımızda aradaki fark şöyledir. 2 yaşındaki 50 çocuk alınır. Bu çocukların problem çözme davranışlarındaki yaşa bağlı değişimleri ortaya çıkarmak amacıyla her yaş grubuna göre hazırlanmış testler bu çocuklar 4, 6, 8 ve 10 yaşlarına geldiğinde uygulanır.

Aynı yaştaki kişilerden farklı zamanlarda bilgi toplanmaktadır.

Sırasal Yöntem: Enlemsel ve boylamsal araştırmaların sınırlılıklarını ortadan kaldırmak amacıyla kullanılan bu yöntemde kuşak farklılıkları sorunu ortadan kaldırılarak farklı yaşlardan seçilmiş örneklem grubundan farklı zamanlardan veri toplanmaktadır.

Örneğin, 2-10 yaşları arasındaki çocukların problem çözme davranışlarını incelemek isteyen bir araştırmacı çocukların yaşlarına göre hazırlanmış testleri 2, 4, 6, 8 ve 10 yaşlarından seçilmiş (örneklem olarak kabul edilir) 50'şer çocuktan oluşan toplam 250 çocuğa uygular. Uygulama örneklem olarak seçilen çocukların yaşamlarının sonraki 10 yıllık süre boyunca devam ettirilir. Böylece farklı yaşlardaki kişilerin farklı zamanlarda (10 yıl boyunca) problem çözme davranışları bakımından yaşlara göre ortaya çıkan farklılıklar ortaya çıkarılır.

Farklı yaşardaki kişilerden farklı zamanlarda veri toplanır.

TEMEL KAVRAMLAR

Gelişim

Gelişim olgunlaşma temelli, deneyimlere dayalı ve öğrenme etkinlikleri sonucu bireyin gelişim alanlarında (fiziksel, zihinsel, sosyal, ahlaki, kişilik vb.) ileriye doğru ortaya çıkan değişimlerdir. Örnek çocuğun doğumundan ölümüne kadar olan zihinsel anlamdaki değişimleri gelişim (zihinsel gelişim) olarak adlandırılır.

Gelişme

Gelişim sürecinin belli bir zaman aralığında ortaya çıkan sınırlı değişiklikleri anlatmak amacıyla kullanılır.
Örneğin, bir çocuğun zihinsel gelişim süreci göz önüne alındığında 6-12 yaşlarına geldiğinde korunum ile ilgili problemleri çözebilmesi.

Değişim (Farklılaşma)

Genel anlamda bir durumdan başka bir duruma geçiş olarak açıklanan değişim, gelişimsel anlamda ele alındığında insan vücudundaki hücrelerdeki, yapılarıdaki, organlardaki bir durumdan başka bir duruma geçiştir. Değişim olumlu-olumsuz, ileriye-geriye, kalıcı-geçici olabilir.

- Her gelişim aynı zamanda bir değişimdir.
- Her değişim aynı zamanda bir gelişim değildir.

Örneğin, bir insanın yaşadığı kaza sonrası ellerinin yanması ve derideki görünümün farklı olması değişimdir. Aynı zamanda bir bebeğin boyunun uzaması da değişimdir. Verilenlerden her ikisi değişim olarak kabul edilirken elleri yanan insanın ellerindeki değişimler gelişim olarak adlandırılmaz.

Büyüme

İnsan vücudunun boy, ağırlık ve hacim olarak artmasıdır. Büyüme nicel değişimler için kullanılan bir kavramdır. Bu nedenle pozitif yönde ve ileriye doğru artışları ifade eder.

Örneğin, doğumdaki boyu 50 cm olan bir çocuğun bir yıl sonra boyunun 75 cm olması

Büyüme pozitif yöndeki artışları ifade eder.
Büyümede sayısal bir ifade vardır.

Olgunlaşma

Organlarının biyolojik anlamda kendilerinden beklenen görevleri yapabilecek duruma gelmesidir.

- Öğrenmeden bağımsızdır.
- Fiziksel ve zihinsel olgunlaşma olarak ikiye ayrılır.
- Çevrenin olgunlaşmadaki etkisi yok denecek kadar azdır.
- Büyüme olmadan olgunlaşma olmaz.
- Öğrenme için önkoşuldur.
- Kendiliğindedir.
- Kalıtımın bir sonucu olarak ortaya çıkar.

Örneğin, ilkokula başlayan öğrencinin çok istemesine rağmen istediği gibi, çizgiyi taşımadan düzgün bir şekilde yazmayı başaramaması. Aynı çocuğun önlüğünü kendisi giyebilirken annesi defalarca göstermesine karşın, önlüğünün yakasını bir türlü ilikleyememesi durumu.